

Skorstenar, vad gäller?

Fanny Andersson, Mälarenergi AB, Västerås

Hur ser regelverket ut?

- Plan och bygglagen säger att byggnadsverk ska underhållas så att de är säkra vid användning
- Ingen specifik föreskrift för just skorstenar eller andra industriella objekt, exempelvis bandgångar

SVERIGES RIKSDAG

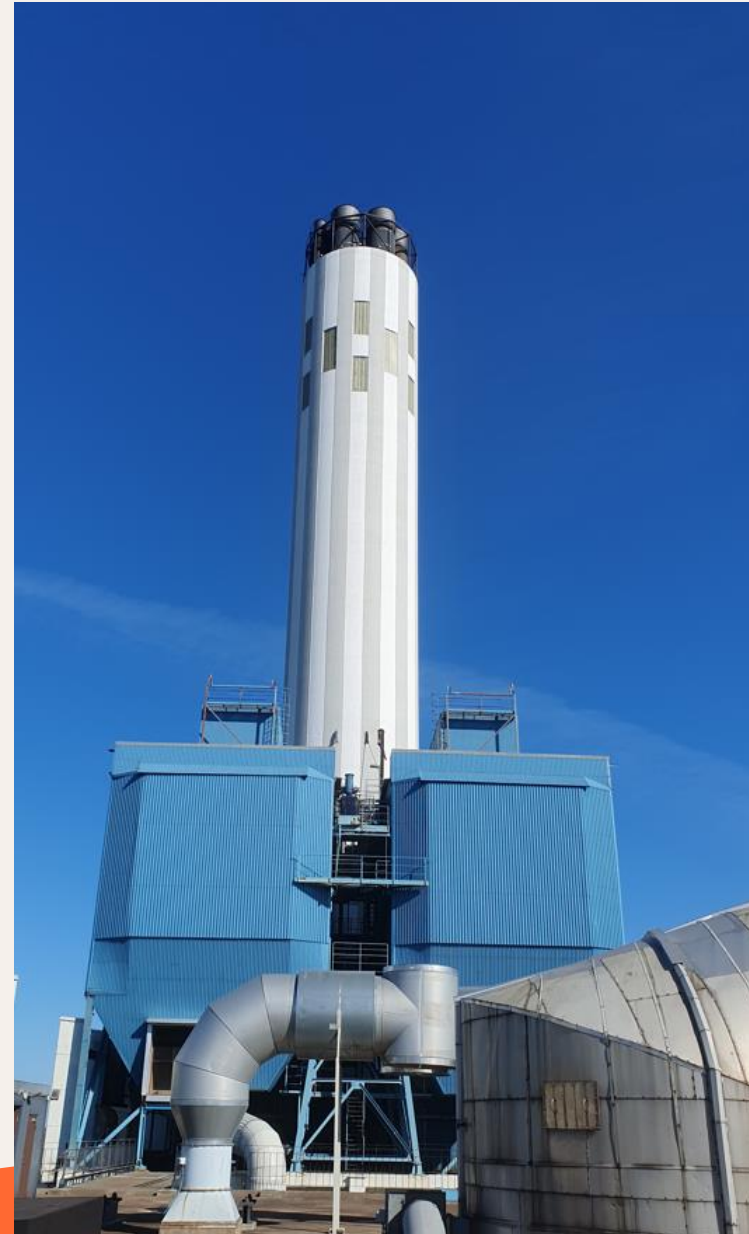
Lättläst Teckenspråk In En

Aktuellt Dokument & lagar Ledamöter & partier Så funger

Start > Dokument & lagar > Plan- och bygglag (2010:900)

Plan- och bygglag (2010:900)

SFS nr: 2010:900
Departement/myndighet: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet SPN BB
Utfärdad: 2010-07-01
Ändrad: t.o.m. SFS 2025:71
Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet) >
Källa: Fulltext (Regeringskansliet) >

Vad är en skorsten?

- Byggnad = tak och väggar
- Byggnadsverk = byggnad eller annan anläggning
- Exempel på annan anläggning: Vindkraftverk, radiomaster, murar

14 § Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Vilket stöd finns det för skorstensinspektioner?

SVENSK STANDARD SS-EN 13084-9:2022

**Fristående industriskorstenar – Del 9: Livslängdsförvaltning –
Övervakning, inspektion, underhåll, korrigerande åtgärder och
rapportering. Nödvändiga insatser och åtgärder**

**Free-standing chimneys – Part 9: Lifetime management –
Monitoring, inspection, maintenance, remedial and reporting;
Operations and actions required**

Vad är en standard?

- Standarder är rekommendationer som kan fungera som hjälp
- Det är valfritt att följa en standard, men om man inte gör det så behöver man göra bedömningen att objektet är lika säkert som om man skulle ha följt en standard
- I det här fallet ger standarden bra vägledning med specifika punkter som bör kontrolleras och med vilket intervall

Så vad säger standarden?

- Det är anläggningsägarens ansvar att se till att installationen hålls i gott skick
- Ska följa tillverkarens rekommendationer
- Eget underhåll, kombinerat med noggrannare inspektion
- En skorsten ska inspekteras regelbundet av en expert
 - Vad är egentligen en expert? Validerad teoretisk och praktisk kunskap i området
- Intervallet bör inte överstiga 2 år
- En rapport bör upprättas med rekommendationer för underhåll och reparationer

Olika avsnitt för olika typer

- Stålskorstenar
- Betongskorstenar
- Tegel

- Detaljerade listor på vad som ska kontrolleras

Grundläggande underhållspunkter

- Lösa delar
- Åskskyddets funktion
- Flyghinderljus
- Eventuell ljuddämpare
- Eventuell svängningsdämpare

Fortsättning

- Dräneringar, se till att de rensas
- Avlastningsventiler, om sådana finns
- Målning, utvändig korrosion
- Isolering
- Vajrar
- Dörrar
- Stegar, fallskyddssystem
- Rör sig skorstenen vid kraftig vind? Egensvängning? Se till att ha anläggningskännedom!

Inspektion av expert

- Övergripande kontroll av hela installationens skick
- Manteln skick
- Inloppskanal rökgaser
- Fast monterade fallskydd och plattformar
- Har driftsförutsättningarna ändrats?
- Ska dokumenteras i en rapport

Kritikalitetsnivåer enligt standarden

- **Hög nivå:** Kan skada personer, eller strukturens integritet.
 - Ska åtgärdas inom 2 månader
- **Medelhög nivå:** Kan påverka korrekt funktion.
 - Ska åtgärdas inom 2 år
- **Låg nivå:** Kan påverka säkerheten eller funktionen på längre sikt än 2 år.
 - Ska bevakas så att de inte fortsätter försämrans

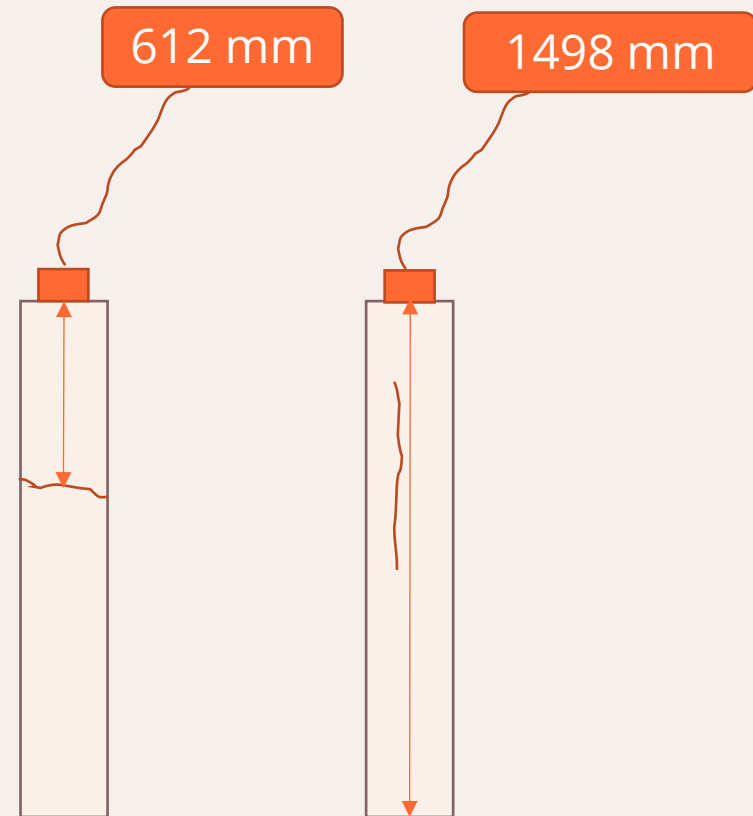
Exempel för fristående stålskorsten

- Övergripande kontroll av strukturen
- Korrosion, tjockleksmätning
- Fundamentsbultar, ultraljudskontroll
- Mantelskarvars bultförband eller svetsar
- Spaltkorrosion

Fundamentsbultar

- Slagprov är bra, ultraljudstest är bättre!
- Kan hitta horisontella sprickor, inte vertikala
- Ovanligt med vertikala sprickor
- Kan upptäcka sprickan innan den hinner bli farlig

Exempel på annat som inte får haverera

- Bandgångar
- Silos

Ansvaret ligger på anläggningsägaren att se till att objekt hålls i så gott skick så att de är säkra att vistas vid

Tack!

